

Effectonderzoek naar herstel van veiligheid en systeemgerichte aanpakken van trauma bij huiselijk geweld en kindermishandeling

Onderwerpen: Effectiviteitsonderzoek, veiligheid, trauma, huiselijk geweld, kindermishandeling, transgeneratieel trauma

Datum geplaatst: 29 juli 2019

Intentie tot indienen kenbaar maken: 9 september 2019

Deadline: 25 september 2019, 10.00 uur

Inhoud

DOEL SUBSIDIEOPROEP	1
Intentie tot indienen	1
Fasen	1
Achtergrond	3
RANDVOORWAARDEN	3
Wie kan aanvragen	3
Welk bedrag kan aangevraagd worden	3
BEOORDELINGSCRITERIA	4
Algemene Relevantiecriteria	4
Specifieke relevantiecriteria	4
Kwaliteitscriteria	5
PROCEDURE & TIJDPAD	6
Beoordelingsprocedure	6
Tijdpad	6
Meer informatie:	7
INDIENEN	7
Indiening (via ProjectNet)	7
TIPS	7
Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	7
Inhoudelijke vragen	7
Technische vragen	7
Downloads en links:	7
Overige bijlagen subsidieoproep	7
Bijlage 1: Onderzoeksagenda aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	7

DOEL SUBSIDIEOPROEP

Het onderzoeksprogramma Geweld hoort nergens thuis levert een bijdrage aan de ondersteuning van de praktijk en biedt handvatten om de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld te verbeteren, te borgen en te verduurzamen. Professionals en beleidsmakers hebben hiervoor de juiste informatie en kennis nodig om te weten wat werkt in hun handelen, en moeten dit ook kunnen toepassen. Het onderzoeksprogramma sluit aan bij het [actieprogramma Geweld hoort nergens thuis](#) (april 2018). Er is een [onderzoeksagenda](#) (juli 2019) opgesteld door de adviescommissie onderzoeks- en kennisprogramma Geweld hoort nergens thuis. Deze bestaat uit vier onderzoekslijnen.

Binnen de huidige aanpak zijn er weinig effectieve interventies die zich specifiek richten op de (gevolgen) van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze subsidieoproep richt zich op **Onderzoekslijn 3: Onderzoek naar herstel van veiligheid en systeemgerichte aanpakken van trauma als gevolg van huiselijk geweld en kindermishandeling.**

Binnen de huidige aanpak zijn er weinig beschreven, goed onderbouwde en effectieve interventies die zich specifiek richten op de gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Binnen het onderzoeksprogramma willen we voor het specifieke thema van trauma kijken wat effectieve interventies zijn en hebben daarbij ook aandacht voor specifieke doelgroepen. Traumaklachten komen vaak voor bij slachtoffers van kindermishandeling en hun ouders, en ook plegers kunnen kampen met achterliggend trauma. Tot nu toe is weinig bekend over effectieve behandeling voor gezinnen waarin traumaklachten voorkomen. Ook is het duurzaam veiligstellen van de slachtoffers een belangrijke uitkomstmaat bij deze onderzoekslijn. Een systeemgerichte aanpak, waarbij ook aandacht is voor plegers, is hierbij van belang.

De volgende twee thema's komen in onderzoekslijn 3 aan bod:

- 1. Effectiviteitsonderzoek naar duurzaam veiligstellen en (systeemgerichte) behandeling van trauma van de volwassenen en kinderen (en zowel slachtoffers als plegers)**
Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat zijn op basis van effectonderzoek werkzame aanpakken en interventies voor het behandelen van trauma (bij ouders en kinderen) als gevolg van huiselijk geweld en kindermishandeling en het duurzame herstel van veiligheid in het gezin?
- 2. Effectiviteitsonderzoek naar duurzaam veiligstellen en (systeemgerichte) behandelingen van trauma bij specifieke doelgroepen (zoals bijvoorbeeld slachtoffers van schadelijke traditionele praktijken en seksueel geweld)**
Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat zijn op basis van effectonderzoek werkzame aanpakken en interventies voor het behandelen van trauma als gevolg van huiselijk geweld en kindermishandeling en duurzaam veiligstellen van slachtoffers?

Onder schadelijke traditionele praktijken wordt in het programma Geweld hoort nergens thuis het volgende verstaan: Eergerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlating, huwelijkse gevangenschap, vrouwelijke genitale verminking en gedwongen isolement. Deze praktijken beperken mensen in hun fundamentele rechten en vrijheden tot zelfbeschikking.

Intentie tot indienen

Indien u voornemens bent om een aanvraag voor deze oproep in te gaan dienen, dan vragen we u voor **9 september 2019** uw intentie tot indienen kenbaar te maken middels een mail aan ghnt@zonmw.nl, met daarin vanuit welke organisatie er een aanvraag wordt ingediend en in twee zinnen waar het voorstel zich op gaat richten.

Fasen

De aanvraag dient een plan van aanpak in 2 fasen te bevatten: een uitgewerkt plan van aanpak voor een voorstudie (fase 1), en een (globaler) plan voor fase 2. Na fase 1 is er een go-no-go moment voor fase 2.

Fase 1: voorstudie, expertmeeting en opzetten samenwerking

Het subsidiebedrag van fase 1 is bestemd voor een voorstudie, een (gezamenlijke) expertmeeting, het aangaan van samenwerking met diverse partners en de afstemming met het andere relevante

onderzoek uit deze ronde en daarbuiten. Deze activiteiten worden door een projectgroep met experts vanuit verschillende disciplines en sectoren rondom het thema uitgevoerd.

Voorstudie

Er wordt een voorstudie uitgevoerd om een overzicht te krijgen van instrumenten, aanpakken en interventies die reeds zijn ontwikkeld voor het verkrijgen van (duurzame) veiligheid en voor de behandeling van trauma bij volwassenen en kinderen als gevolg van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Wat weten we, nationaal en internationaal, al over het inzetten van (systeemgerichte) aanpakken van trauma als gevolg van huiselijk geweld en kindermishandeling en het herstel van veiligheid hierbij? Er wordt in kaart gebracht welke instrumenten en interventies waar en door wie worden gebruikt en wat de actuele stand van zaken is omtrent effectiviteitsonderzoek hiernaar. Er wordt daarbij gekeken naar behandelingen voor de verschillen actoren in het systeem en ook hoe deze op elkaar zijn afgestemd. Tevens is er een behoefte-inventarisatie bij professionals en de doelgroep. Het resultaat van de voorstudie is een publicatie die voor een breed publiek geschikt is en beschikbaar wordt gesteld.

In de voorstudie wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van reeds bestaande kennissyntheses/-overzichten. Voor de totstandkoming van de onderzoeksagenda is een [deskresearch](#) uitgevoerd naar reeds bestaande kennis en onderzoeken door Movisie en het Nederlands Jeugdinstituut (NJI), hier kan gebruik van worden gemaakt

Expertmeeting en opzetten samenwerking

In deze fase wordt tenminste één expertmeeting georganiseerd, waar zowel praktijk, beleid, onderzoek, onderwijs als ervaringsdeskundigen betrokken worden. U organiseert deze expertmeeting(s) gezamenlijk met het eventuele andere onderzoeksproject uit deze ronde.

De expertmeeting bevat de volgende onderdelen:

- Presentatie van het voorlopige resultaat van de voorstudie.
- Overzicht van welke schade en wat voor trauma bij welke groepen ontstaat door huiselijk geweld en kindermishandeling en hoe zich dit uit, met eventueel nadere specificering voor specifieke doelgroepen.
- Er is specifieke aandacht voor duurzaam herstel van veiligheid en systeemgerichte aanpakken van trauma bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarbij is aandacht voor behandeling trauma van de ouder, behandeling trauma van het kind, transgeneratiele overdracht, behandeling (onderliggend) van de traumapleger, ouder-kind relatie, partnerrelatie en de afstemming tussenintegratie van de verschillende behandelingen.
- Inventarisatie bij professionals wat nodig is om trauma's effectiever en systeemgericht te behandelen.
- Inventarisatie bij de doelgroepen wat volgens hen nodig is om trauma's systeemgericht aan te pakken.
- Inventarisatie wat de ondersteuningsbehoefte is van gemeenten en professionals voor een systeemgerichte aanpak.
- Wat zijn organisatorische voorwaarden om deze interventies te kunnen uitvoeren?

Op basis van de voorstudie en de expertmeeting wordt het plan voor fase 2 verder uitgewerkt en aangescherpt. Op basis van de uitkomsten van fase 1 en de uitwerking van het plan van fase 2 wordt een go-no-go gegeven voor fase 2. Het traject van fase 1 mag maximaal 3 maanden duren, met als uiterlijke einddatum 15 maart 2020. Uiterlijk op deze datum moet een voortgangsverslag worden ingediend en een aangescherpt, uitgewerkt plan voor fase 2. Op basis van dit plan en het voortgangsverslag zal een go-no-go worden gegeven voor fase 2.

De publicatie over de voorstudie dient voor 1 mei 2020 beschikbaar te zijn.

Fase 2: effectonderzoek

In fase 2 wordt - op basis van de uitkomsten uit fase 1 - effectonderzoek gedaan naar interventies om trauma's als gevolg van huiselijk geweld en kindermishandeling te behandelen, rekening houdend met de organisatorische context. De focus ligt op herstel van veiligheid en systeemgerichte aanpakken van trauma bij huiselijk geweld en kindermishandeling. Met aandacht voor traumabehandeling voor de ouders, traumabehandeling voor het kind/partner, traumabehandeling van de pleger, transgeneratiele overdracht en ouder-kind-/partnerrelatie.

Een belangrijke uitkomstmaat is het duurzaam herstellen van de structurele veiligheid, dat wil zeggen het stoppen van de verschillende vormen van geweld in het gezin.

Het onderzoek sluit aan bij de in de onderzoeksagenda genoemde aandachtspunten en bij de activiteiten die worden ondernomen vanuit de regiovisies.

Achtergrond

De opgave van het programma 'Geweld hoort nergens thuis' is om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade ervan te beperken en zo de vicieuze cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie, te doorbreken. We moeten met elkaar een veilig netwerk vormen rondom de slachtoffers, (potentiële) daders en hun sociale omgeving. Maar het is niet eenvoudig om de veiligheid van deze slachtoffers te herstellen, en ook het aanpakken van de gevolgen van de mishandeling is niet gemakkelijk. De complexiteit van huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt om een programmatische en systemische aanpak. De verschillende problemen moeten vanuit verschillende disciplines in samenhang (integraal) worden opgepakt. Het bieden van de juiste aanpak op individueel- en gezinsniveau vergt gedegen kennis bij gemeenten en professionals. Kennis die momenteel nog niet altijd beschikbaar is of gevonden en benut wordt. Het opzetten en het uitvoeren van het onderzoeksprogramma als onderdeel van het programma [Geweld hoort nergens thuis](#) biedt hiertoe een belangrijke stap. Het doel is om middels de onderzoeksagenda te komen tot kennis en nieuwe integrale handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor de uitvoeringspraktijk. Het onderzoeksprogramma geeft richting aan een meer methodische inrichting en kennisontwikkeling voor de komende jaren. Als basis voor het onderzoeksprogramma adviseert de adviescommissie de onderzoeksagenda, welke in het opdrachtgeversoverleg is vastgesteld. Deze vormt het inhoudelijk kader voor een onderzoeksprogramma dat de adviescommissie in samenwerking met ZonMw, deelprogramma Veilig opgroeien, de komende jaren gaat uitvoeren.

De invulling van de (jeugd)hulpplicht voor de Nederlandse overheid wordt mede bepaald door bepalingen in de internationale verdragen, zoals het IVRK, het EVRM, het BuPo en het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

RANDVOORWAARDEN

Wie kan aanvragen

Hoofdaanvrager en projectleider dienen onafhankelijke onderzoekers te zijn. De projectgroep is samengesteld uit personen met ervaring en expertise op het terrein van effectiviteitsonderzoek, systeemgerichte aanpak, (multidisciplinaire) interventies t.b.v. het verkrijgen van veiligheid, behandelen van trauma als gevolg van kindermishandeling en huiselijk geweld of trauma's van slachtoffers van schadelijke traditionele praktijken en seksueel geweld. Maak aannemelijk dat er voldoende expertise in de projectgroep is op de onderwerpen waar de aanvraag zich op focust. In de projectgroep dient structurele inbreng te zijn geborgd vanuit de volgende groepen en beroepenvelden: professionals werkzaam in de (jeugd-)hulp- en zorgverlening, justitie, de politie, ervaringsdeskundigen, regionale projectleiders van Geweld hoort nergens thuis, onderwijsinstellingen, het beleidsveld, gemeenten en de (medische) zorg. Tevens dient de projectgroep te beschikken over voldoende kennis van processen van verspreiding en implementatie en expertise in organisatiekunde, beleid, zorg, justitie en politie.

Welk bedrag kan aangevraagd worden

In totaal kan voor deze subsidieoproep maximaal € 450.000,- worden aangevraagd per aanvraag. Voor fase 1, het uitvoeren van de voorstudie, de (gezamenlijke) expertmeeting, het aangaan van samenwerking met diverse partners en de afstemming met het andere onderzoek uit deze ronde is maximaal € 25.000,- beschikbaar, de looptijd van fase 1 is maximaal 3 maanden. Voor fase 2 is het maximaal beschikbare budget € 425.000,-. De looptijd van het onderzoeksproject in fase 2 is maximaal 40 maanden.

Het aan te vragen budget moet passend zijn bij de keuze voor de onderdelen van de subsidieaanvraag en de uit te voeren activiteiten.

Het totaal beschikbare budget voor deze ronde is € 900.000,-

BEOORDELINGSCRITERIA

De programmacommissie beoordeelt de relevantie, kwaliteit en begroting van alle aanvragen. Hieronder staan de van toepassing zijnde relevantie- en kwaliteitscriteria.

Algemene Relevantiecriteria

Dit zijn de algemene relevantiecriteria waar ZonMw op toetst, deze zijn complementair aan de aandachtspunten uit de onderzoeksagenda.

- **diversiteit**
Aandacht voor diversiteit en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals sekse, leeftijd, sociaal-economische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele geaardheid, waar relevant voor de thematiek van het project.
- **toepassing van ICT en e-Health**
ZonMw heeft een brede kijk op de inzet van ICT in de zorg. Hieronder verstaan we de inzet van eHealth toepassingen, domotica, robotica maar ook de opslag van data met behulp van ICT. We hebben aandachtspunten geformuleerd voor ICT-applicaties en ICT-standaarden in onderzoek.
- **onderwijs**
Kennis wordt vooral toepasbaar en toegepast in het onderwijs indien deze kennis tot stand komt in wisselwerking tussen onderzoek, onderwijs en praktijk. Hoe geeft u de wisselwerking tussen onderwijs, onderzoek, praktijk en beleid vorm? Welke resultaten levert uw project of onderzoek naar verwachting op voor het onderwijs?
- **participatie van patiënten en/of eindgebruikers**
ZonMw streeft bij projecten naar het betrekken van belanghebbenden, inclusief de einddoelgroep of eindgebruiker die beschikt over 'ervaringsdeskundigheid'. Met 'betrekken' bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij de projecten. Hoe worden ervaringsdeskundigen betrokken bij de onderzoeksvraagstelling? Hebben ze een rol in het vertalen van opbrengsten naar concrete acties? Zie [de participatiesite van ZonMw](#) en [jongerenparticipatie in onderzoek](#).
- **toegang tot data**
ZonMw stimuleert een optimaal gebruik van data. Beschrijf in uw projectidee of -aanvraag de mogelijkheden om gebruik te maken van bestaande databestanden en onderbouw de noodzaak van nieuwe dataverzameling. Geef bij het opzetten van een nieuwe dataverzameling aan hoe de toegankelijkheid ervan na afloop wordt geregeld.
- **toepassing**
Hieronder verstaan we de te verwachten toepasbaarheid en het gebruik van de resultaten of producten in de praktijk of bij het vormen van beleid.

Meer informatie over relevantiecriteria vindt u op www.zonmw.nl/relevantiecriteria.

Specifieke relevantiecriteria

Bij de beoordeling van subsidieaanvragen zijn naast de eerder beschreven voorwaarden de volgende inhoudelijke criteria van belang:

Ten aanzien van de projectgroep:

- Aanvrager en projectleider zijn onafhankelijke onderzoekers.
- De projectgroep heeft aantoonbare ervaring en expertise op het terrein van effectstudies.
- In de projectgroep is aantoonbare expertise op het gebied van multidisciplinaire interventies (hulp/zorg, straf, bescherming, bestuursrechtelijke) t.b.v. veiligheid in gezinnen/huishoudens, alsook van trauma als gevolg van huiselijk geweld en/of kindermishandeling of trauma als gevolg hiervan bij specifieke doelgroepen (slachtoffers van schadelijke traditionele praktijken en seksueel geweld)
- In de projectgroep is kennis over systeemgerichte behandelingen van trauma en alle aspecten van het systeem.
- Daarnaast participeren in de projectgroep onderzoeksmethodologen.
- In de projectgroep is structurele inbreng van professionals uit de praktijk, van ervaringsdeskundigen, regionale projectleiders Geweld hoort nergens thuis, en onderwijsinstellingen. Expertise in verspreiding en implementatie, organisatiekunde, beleid, (medische)zorg, justitie en politie is hierbij geborgd.

- Het is belangrijk om een duidelijke coördinatie- en organisatiestructuur te hebben in de projectgroep. De samenwerkingsafspraken en continuïteit van het samenwerkingsverband dienen van het begin tot het einde voldoende aandacht te krijgen in het voorstel. In het formulier uit bijlage 1 dient aangegeven te worden welke rol de verschillende partijen hebben, wat de taakverdeling is en wie coördineert. De samenwerkingspartners moeten dit formulier ondertekenen. Dit formulier dient bij het indienen van de subsidieaanvraag te worden ingediend en mag bij het indienen van het aangescherpte plan voor fase 2 opnieuw ingediend worden met de aanvullingen.

Ten aanzien van het onderzoek

- In het voorstel wordt beschreven hoe de uitkomsten van fase 1 input leveren voor fase 2.
- Er dient duidelijke aansluiting te zijn bij de aandachtspunten van de Onderzoeksagenda aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Er dient een duidelijke aansluiting te zijn bij hetgeen reeds is gedaan in eerdere onderzoeken, wat er reeds in de praktijk is gebeurd, maar ook bij hetgeen dat uit de deskresearch van beschikbare kennis huiselijk geweld en kindermishandeling, focussessies met praktijkprofessionals, beleidsmedewerkers gemeenten en ervaringsdeskundigen voor het inventariseren van kennisbehoeften en de expertconsultaties (zie downloads en links) is gekomen.
- Een van de uitkomstmaten dient veiligheid te zijn. Dragen integrale traumabehandeling en (multidisciplinaire) interventies in het systeem bij aan structurele veiligheid?
- Er dient een duidelijke aansluiting bij de praktijk te zijn. De resultaten van het onderzoek dienen uitkomsten en handvatten op te leveren die goed aansluiten bij de behoeften van de praktijk. Onderzoek naar integrale behandeling van trauma als gevolg van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, schadelijke traditionele praktijken en seksueel geweld en transgenerationeel trauma dienen bij te dragen aan een betere behandeling.
- Afstemming tussen de behandelingen van en interventies jegens de verschillende actoren van het systeem dient meegenomen te worden.
- Er dient veel aandacht te zijn voor de toepasbaarheid en overdraagbaarheid van de resultaten en het implementeren ervan. Professionals, beleidsmakers en ervaringsdeskundigen zijn bij de opzet hiervan betrokken.
- De uitkomsten van het project hebben naar verwachting een toepassing in de praktijk. Eerste stappen voor de verspreiding en implementatie van de resultaten zijn onderdeel van het project.
- Indien mogelijk wordt gebruik gemaakt van reeds bestaande data.
- Indien mogelijk wordt in de subsidieaanvraag aandacht besteed aan kennis over de 'Cliënt-, professional- en alliantiefactoren' (zoals beschreven in het [rapport van Verwey Jonker](#)).
- Licht in de aanvraag toe hoe afstemming wordt vormgegeven met andere lopende (of nog te starten) initiatieven op het gebied trauma-onderzoek en andere relevante onderzoeken op het gebied van interventies voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Specifieke aandacht voor hoe u de afstemming met het andere project in deze ronde denkt vorm te geven.
- Sluit met het onderzoek aan bij wat er gebeurt in de (regionale) uitvoeringspraktijk en de leefwereld van het slachtoffer. Dit moet uit de aanvraag duidelijk blijken.
- Voor alle activiteiten geldt dat ze bij moeten dragen aan het meer evidence-based werken. Hiervoor is een goed uitgewerkte en gedegen methodologie van belang.
- In de subsidieaanvraag moeten de gekozen onderzoekstrategie(ën) en de uitkomstmaten goed toelicht en onderbouwd worden.

Kwaliteitscriteria

- U dient het gekozen onderzoeksdesign te onderbouwen, waarbij u aannemelijk maakt dat dit het best passende design met de hoogst haalbare bewijslast is.
- U dient aannemelijk te maken dat uw onderzoeksvoorstel aanvullend of onderscheidend is op reeds lopende of afgesloten initiatieven en aansluit bij relevante kennis.
- U dient aan te geven hoe de uitkomsten van fase 1, input leveren voor fase 2.

- De doelstelling en het plan van aanpak zijn helder en concreet. Hierbij wordt in het bijzonder gelet op helderheid, reikwijdte, originaliteit en op een SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) formulering.
- De vraagstelling sluit aan op de doelstelling en is toetsbaar.
- Het plan van aanpak sluit aan op de doelstelling. Er is een duidelijke fasering en tijdsplanning van het project. Het projectplan is praktisch haalbaar en geeft een realistisch beeld van de kansen en belemmeringen bij de uitvoering ervan.
- De uitvoering van het project is haalbaar binnen de looptijd, budget en inzet van mensen en middelen.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [procedurebrochure](#).

PROCEDURE & TIJDPAD

Houd bij het schrijven van de subsidieaanvraag rekening met de volgende punten:

- Geef **voor 9 september 2019** uw intentie tot indienen aan op ghnt@zonmw.nl
- Schrijf uw aanvragen in het Engels.
- Projectideeën en uitgewerkte subsidieaanvragen dienen te voldoen aan de [Algemene subsidiebepalingen](#). Op de pagina [voorwaarden en financiën](#) vindt u ook informatie over de METC / CCD en de Code Openheid Dierproeven en de Code Biosecurity.
- Reserveer tenminste 5% van uw projectbudget voor communicatie en implementatie. Neem dit op in uw begroting.
- Het is verplicht om bij een subsidieaanvraag een begroting toe te voegen.
- Door de aanvrager mee te sturen verplichte bijlage(n):
 - [Begroting](#)
 - [Formulier beschrijven samenwerkingspartners en taakverdeling](#)

Beoordelingsprocedure

Als u voornemens bent een aanvraag in te dienen, maakt u dit uiterlijk **9 september 2019** kenbaar aan ZonMw. U kunt hiervoor een mail sturen naar ghnt@zonmw.nl.

Deadline voor de uitgewerkte subsidieaanvraag is 25 september 2019.

Deze subsidieronde bestaat direct uit een uitgewerkte aanvraag. De uitgewerkte aanvragen worden door externe referenten op kwaliteit beoordeeld (hoor), waarna de aanvrager de gelegenheid krijgt om hierop schriftelijk te reageren (wederhoor). De uitgewerkte aanvragen worden door de programmacommissie beoordeeld op passendheid binnen de doelstellingen en randvoorwaarden van deze oproep, op relevantie en op kwaliteit. De commissie geeft een eindoordeel over de relevantie en kwaliteit. Om voor honorering in aanmerking te komen dient een subsidieaanvraag minimaal de beoordeling relevant en van voldoende kwaliteit te hebben gekregen. Bij prioritering weegt de relevantiebeoordeling zwaarder dan de kwaliteitsbeoordeling.

Naast de specifieke inhoudelijke criteria in deze oproep zal de commissie streven naar een spreiding over de twee thema's in deze onderzoekslijn en een spreiding over verschillende doelgroepen.

Er kunnen alleen meerdere voorstellen worden gehonoreerd als deze voldoende onderscheidend zijn.

De beoordeling gaat over de gehele projectperiode, waarbij er voor fase 2 nog een aanscherping plaatsvindt op het go-no-go moment op basis van de resultaten van fase 1.

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de [procedurebrochure aanvragers](#).

Tijdpad

Kenbaar maken intentie tot indienen	9 september 2019
Deadline indienen uitgewerkte subsidieaanvraag	25 september 2019
Ontvangst commentaar referenten	18 oktober 2019
Deadline indienen wederhoor	28 oktober 2019

Besluit	28 november 2019
Uiterlijke startdatum	15 december 2019

Met dit tijdpad wordt afgeweken van de standaardprocedure van ZonMw.

Meer informatie:

Houd de [Jeugd pagina](#) op de ZonMw-website in de gaten, deze wordt regelmatig bijgewerkt.

INDIENEN

Indiening (via ProjectNet)

Aanvragen kunnen uitsluitend en conform de richtlijnen worden ingediend via het online indiensysteem van ZonMw (ProjectNet). Sluitingsdatum voor het indienen is 25 september , om 10.00 uur.

TIPS

- Als u nog niet eerder met ProjectNet heeft gewerkt moet u zich eerst aanmelden als 'Nieuwe gebruiker'. Zie de [handleiding](#) om een account aan te maken.
- Zie voor meer informatie de toelichtingen in ProjectNet

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een PDF van uw aanvraag uit te printen en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar ProjectNet heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in ProjectNet zelf corrigeren.

Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag

Direct na het digitaal indienen van de uitgewerkte subsidieaanvraag wordt u gewezen op het formulier 'Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag'. Wij verzoeken u deze te voorzien van de handtekening van de 'bestuurlijk verantwoordelijke' en de 'hoofdaanvrager' en deze per e-mail te sturen naar ZonMw, t.a.v. ghnt@zonmw.nl. De verklaring dient uiterlijk 1 week na indiening via ProjectNet binnen te zijn.

Inhoudelijke vragen

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met:

Valesca Kuling (senior programmamanager Jeugd), 070-3495206, ghnt@zonmw.nl

Technische vragen

Bij technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw (ProjectNet) kunt u contact opnemen met de servicedesk: maandag t/m vrijdag van 08.00 tot 17.00 uur, 070 349 51 78, projectnet@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer zodat wij u eventueel kunnen terugbellen.

Downloads en links:

- [Subsidiebepalingen](#)
- [Procedurebrochure aanvragers](#)
- [Begroting](#) (ZonMw format of aangepast format)
- [Deskresearch huiselijk geweld en kindermishandeling](#)
- [Rapportage focusgroepen kennisbehoefte](#)
- [Rapportage expertconsultaties](#)
- [Onderzoeksagenda Effectiviteitsonderzoek Kindermishandeling ZonMw](#)
- [Kennislacunes zoals verzameld door ZonMw](#)

Overige bijlagen subsidieoproep

Bijlage 1: Onderzoeksagenda aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Onderzoeksagenda aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Adviescommissie onderzoeks- en kennisprogramma
Geweld hoort nergens thuis

Juli 2019

Adviescommissie onderzoeks- en kennisprogramma
Geweld hoort nergens thuis

Secretariaat: Nederlands Jeugdinstituut

www.nji.nl

Utrecht, juli 2019

Inleiding

De opgave van het programma 'Geweld hoort nergens thuis' is om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen, de schade ervan te beperken en de vicieuze cirkel van geweld, de overdracht van generatie op generatie te doorbreken. We moeten met elkaar een veilig netwerk vormen rondom de slachtoffers, (potentiële) daders en hun sociale omgeving. Maar het is niet eenvoudig om de veiligheid van deze slachtoffers te herstellen, en ook het aanpakken van de gevolgen van de mishandeling is niet gemakkelijk. De complexiteit van huiselijk geweld en kindermishandeling vraagt om een programmatische en systemische aanpak. De verschillende problemen moeten vanuit verschillende disciplines in samenhang (integraal) worden opgepakt. Het bieden van de juiste aanpak op individueel en gezinsniveau vergt gedegen kennis bij gemeenten en professionals. Kennis die momenteel nog niet altijd beschikbaar is of gevonden en benut wordt. Het opzetten en het uitvoeren van het onderzoeksprogramma als onderdeel van het programma *Geweld hoort nergens thuis* biedt hiertoe een belangrijke stap. Het doel is om middels de onderzoeksagenda te komen tot kennis en nieuwe integrale handelingsperspectieven en oplossingsrichtingen voor de uitvoeringspraktijk. Het onderzoeksprogramma geeft richting aan een meer methodische inrichting en kennisontwikkeling voor de komende jaren. Als basis voor het onderzoeksprogramma adviseert de adviescommissie deze onderzoeksagenda, welke in het opdrachtgeversoverleg is vastgesteld. Deze vormt het inhoudelijk kader voor een onderzoeksprogramma dat de adviescommissie in samenwerking met ZonMw, deelprogramma Veiligheid, de komende jaren gaat uitvoeren. Zie bijlage 1 voor de samenstelling van de adviescommissie.

Bronnen

Voor de totstandkoming van de onderzoeksagenda heeft de commissie zich gebaseerd op de volgende bronnen:

- Focussessies met praktijkprofessionals uit verschillende sectoren en disciplines, beleidsmedewerkers gemeenten en ervaringsdeskundigen voor het inventariseren van kennisbehoeften (*bijlage 2*).
- Expertconsultaties (*bijlage 3*).
- Deskresearch van beschikbare kennis huiselijk geweld en kindermishandeling door Movisie en het Nederlands Jeugdinstituut (*bijlage 4*).
- Onderzoeksagenda Effectiviteitsonderzoek Kindermishandeling ZonMw (*bijlage 5*).
- Kennislacunes zoals verzameld door ZonMw (*bijlage 6*).

De integratie van de kennis uit deze bronnen door de adviescommissie heeft geleid tot het opstellen van een onderzoeksagenda, bestaande uit vier onderzoekslijnen en 12 thema's.

Aandachtspunten

Het onderzoeksprogramma levert een bijdrage aan de ondersteuning van de praktijk en biedt handvatten om de aanpak van kindermishandeling en huiselijk geweld te verbeteren, te borgen en te verduurzamen. Professionals en beleidsmakers hebben hiervoor de juiste informatie en kennis nodig om te weten wat werkt in hun handelen, en moeten dit ook kunnen toepassen. Op basis van de eerdergenoemde bronnen zien we dat de kennis versnipperd is en de kennisbehoeften, maar ook de kennislacunes, uiteenlopend zijn en vele thema's behelzen. De

onderzoeksagenda beoogt een bijdrage te leveren die aansluit op het ontwikkelen, verbinden en benutten van deze én nieuwe kennis. De commissie geeft in de onderzoeksagenda graag een aantal aandachtspunten mee voor de uit te voeren onderzoeken:

- *Op zoek naar een aanpak die recht doet aan de complexe problematiek.* Dit vraagt om een integrale en samenhangende benadering in praktijk en onderzoeken. Enkelvoudige oplossingen en interventies worden echter niet uitgesloten. Alle onderzoeken moeten plaatsvinden in de juiste context en rekening houden met de complexiteit van de problematiek. Nadrukkelijk is er aandacht voor het gehele gezins- of familiesysteem waarin huiselijk geweld of kindermishandeling plaatsvindt. Aanpakken richten zich niet alleen op slachtofferschap maar ook op plegerschap en de overlap hiertussen.
- *Kennis uit onderzoek wordt in verbinding met anderen gemaakt en gebruikt.* Het versterken van een reflectie- en verbetercyclus tijdens onderzoek kan middels diverse onderzoeksmethoden en -structuren worden bewerkstelligd (bijvoorbeeld met actieonderzoek). Er wordt in elk geval samengewerkt met professionals en ervaringsdeskundigen, idealiter al vanaf de aanvraag voor het onderzoek. Betrokken veldpartijen zijn breed: zorg- en hulpverlening, gemeenten, politie en justitieorganisaties, onderwijs.
- *Aandacht voor inclusiviteit.* Uitgangspunt is aandacht voor een aanpak die breed toepasbaar is en zo specifiek als nodig. Daarnaast is aandacht nodig voor een werkzame aanpak voor specifieke doelgroepen.
- *Onderzoek op verschillende niveaus.* Hiermee kan lokale, regionale, nationale en internationale kennis worden ontwikkeld, benut en verbonden. De kennis die dit oplevert is dan ook niet alleen het resultaat van wetenschappelijk onderzoek maar ook het resultaat van vernieuwingen in de praktijk.
- *Toepassing verschillende onderzoeksmethoden.* In het onderzoek worden verschillende methoden benut: empirisch onderzoek, waaronder actie-onderzoek en dossieronderzoek en bij voorkeur ook multi-methode onderzoek.
- *Aandacht voor implementatie en toepassing van resultaten.* Tijdens en na het onderzoek is er voldoende aandacht voor de verbinding en toepassing van de kennis in de uitvoeringspraktijk. Hier zal in het najaar een vervolg aan worden gegeven door de commissie, uitmondend in een mogelijk nieuwe onderzoekslijn in 2020.

Onderzoekslijnen

Onderzoekslijn 1. Onderzoek naar goede aanpakken voor (vroeg)signalering

1. Instrumenten

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Welke hulpmiddelen (bijv. instrumenten) dragen bij aan (vroeg)signalering en vroegdiagnostiek van huiselijk geweld en kindermishandeling?

2. Disclosure

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat zijn op basis van kennis uit literatuur en praktijk goede aanpakken voor het handelen bij signalen en bespreekbaar maken van HG en KM (bij zowel professionals als slachtoffers, plegers en burgers)? Wat zijn aanpakken voor specifieke doelgroepen (slachtoffers van schadelijke traditionele praktijken¹, ouderen en slachtoffers van seksueel geweld)?

3. Normstelling

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat zijn (maatschappelijke) normen van betrokkenen rond HG en KM, hoe wordt door slachtoffers en plegers aangekeken tegen het plegen van HG en KM? Hoe kan het bewustzijn dat m.n. partnergeweld, geweld in bredere familierelaties en kindermishandeling niet acceptabel is worden vergroot?

4. Herkennen trauma

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat zijn goede aanpakken (o.a. instrumenten en methoden) voor het signaleren en bespreekbaar maken van trauma als gevolg van HG en KM? Wat zijn aanpakken voor slachtoffers van schadelijke traditionele praktijken)?

Onderzoekslijn 2. Onderzoek naar de variabelen die voorwaardelijk zijn om te kunnen samenwerken en regisseren rondom complexe huiselijk geweld en kindermishandeling casuïstiek.

In deze onderzoekslijn gaat het om actiegericht en empirisch onderzoek om de samenwerking, afstemming en regievoering in de integrale aanpak van huiselijk geweld te verbeteren. Het gaat expliciet niet om nieuwe interventies of methodieken ten aanzien van een betere stroomlijning van het interventieaanbod of de samenhangende aanpak. Maar het gaat om actiegericht en empirisch onderzoek om te onderzoeken tot welke resultaten een adequate procesmatige inrichting van het integraal samenwerken en regisseren leidt bij gezinnen en professionals die te maken hebben met complexe HG en KM casuïstiek. Ook is er aandacht voor bestuurlijke en financiële elementen van samenwerking en regie, in samenhang met de samenwerking en regie op casusniveau.

¹ Eergerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlating, huwelijkse gevangenschap, vrouwelijke genitale verminking en gedwongen isolement zijn schadelijke (traditionele) praktijken. Deze praktijken beperken mensen in hun fundamentele rechten en vrijheden tot zelfbeschikking

1. **Samenwerking en regie**

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Welke arrangementen zijn nodig om op casusniveau een samenhangende aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling te realiseren? Wat betekent dat voor de samenwerking, afstemming en verantwoordelijkheid van betrokken partijen (inclusief zorg- en hulpverlening, gemeenten, politie en justitieorganisaties, onderwijs) en in bestuurlijke en financiële zin? Wat kan worden verstaan onder procesregie, casusregie, ketenregie.

2. **Integraliteit casuïstiek**

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat is in de afstemming tussen verschillende partijen (zorg- en hulpverlening, gemeenten, politie en justitieorganisaties, onderwijs) nodig om te komen tot een gezamenlijke visie op casuïstiek? Welke organisatorische, bestuurlijke en financiële componenten spelen een rol? Hoe dragen deze bij aan een inhoudelijk samenhangend aanbod van (vraag gestuurde) interventies, hulp en aanpakken? Wat is de rol van specialistische zorg en het voorliggende veld in complexe huiselijk geweld en kindermishandeling casuïstiek?

3. **Efficiënte en samenhangende inrichting**

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Hoe ziet een verantwoordelijke en efficiënte samenwerking van alle betrokken partijen bij de waarborging van de veiligheid, zorg en herstel op casusniveau eruit? Hoe kunnen de verschillende (strategische, operationele, beleidsmatige) organisatieniveaus worden betrokken en wat heeft dat voor impact/effect op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling?

4. **Bijdrage technologie**

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Welke technologische ondersteuning (onder meer met behulp van data) is behulpzaam bij het realiseren van samenwerking en hoe kan dit in de praktijk worden benut?

Onderzoekslijn 3. Onderzoek naar herstel van veiligheid en systeemgerichte aanpakken van trauma als gevolg van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Binnen de huidige aanpak zijn er weinig beschreven, goed onderbouwde en effectieve interventies die zich specifiek richten op de gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Binnen het onderzoeksprogramma willen we voor het specifieke thema van trauma kijken wat effectieve interventies zijn en daarbij ook aandacht hebben voor specifieke doelgroepen. Traumaklachten komen vaak voor bij slachtoffers van kindermishandeling en hun ouders, en ook plegers kunnen kampen met achterliggend trauma. Tot nu toe is weinig bekend over effectieve behandeling voor gezinnen waarin traumaklachten voorkomen. Ook is het duurzaam veiligstellen van de slachtoffers een belangrijke uitkomstmaat bij deze onderzoekslijn. Een systeemgerichte aanpak, waarbij ook aandacht is voor plegers is hierbij van belang.

1. **Effectiviteitsonderzoek naar duurzaam veiligstellen en (systeemgerichte) behandeling van trauma van de volwassen en kinderen (en zowel slachtoffers als plegers)**

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat zijn op basis van effectonderzoek werkzame aanpakken en interventies voor het behandelen van trauma (bij ouders en kinderen) als gevolg van HG en KM en het duurzame herstel van veiligheid in het gezin?

2. **Effectiviteitsonderzoek naar duurzaam veiligstellen en (systeemgerichte) behandelingen van trauma bij specifieke doelgroepen** *(zoals bijvoorbeeld slachtoffers van schadelijke traditionele praktijken en seksueel geweld)*

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat zijn op basis van effectonderzoek werkzame aanpakken en interventies voor het behandelen van trauma als gevolg van HG en KM en duurzaam veiligstellen van slachtoffers?

Onderzoekslijn 4. Onderzoek naar professionele norm/ kennisverwerving

Het herkennen en stoppen van kindermishandeling en huiselijk geweld vraagt om basis- en specialistische kennis en vaardigheden. Professionals in zorg- en hulpverlening, gemeenten, politie en justitieorganisaties en onderwijs werken samen binnen de aanpak en zetten hierbij allemaal hun eigen specialisme in. Het is belangrijk te onderzoeken welke kennis en vaardigheden nodig zijn, welke rol (initiële) opleidingen hierbij hebben en hoe deze kennis en vaardigheden (onder welke voorwaarden) benut kunnen worden in de praktijk.

1. **Professionaliteit**

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Welke kennis en vaardigheden hebben *alle* professionals nodig die betrokken zijn bij de strategische, operationele en beleidsmatige inrichting en aanpak van HG en KM en welke kennis en vaardigheden zijn meer specialistisch? Welke kennis en vaardigheden zijn nodig om optimaal samen te werken tussen professionals? Wat betekent dit voor wijkteammedewerkers? Hoe en waar kan deze kennis worden verworven en geborgd? Wat betekent dit voor de kwaliteitseisen voor (aankomende) professionals?

2. **Organisatorische context**

Onderzoeksvragen kunnen zijn: Wat zijn effectieve en efficiënte organisatorische randvoorwaarden en samenwerkingsvormen die een bijdrage leveren aan het inbedden van en benutten van kennis over HG en KM? Wat betekent dit voor de inrichting van lokale teams, digitale ondersteuning en Data Science (denk hierbij aan het wege van casuïstiek, hetgeen weer leidt tot het al dan niet inzetten van bepaalde interventies)?

Bijlage 1: Samenstelling adviescommissie

Voorzitter	
Dhr. prof. dr. P.A.H. van Lieshout	
Commissieleden	
Mw. prof. dr. L.R.A. Alink	Universiteit Leiden
Mw. prof. dr. C.C.J.H. Bijleveld	Vrije Universiteit Amsterdam, Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving
Dhr. prof. dr. J. Goedee	Universiteit Tilburg, Stichting Optimale Samenwerking
Mw. prof. dr. J.H.L.J. Janssen	Avans Hogeschool, Landelijk Expertise Centrum Eer Gerelateerd Geweld, Nationale Politie, Open Universiteit
Mw. prof. dr. M. Steketee	Verwey Jonker Instituut, Erasmus Universiteit Rotterdam
Inhoudelijk secretariaat	
Mw. drs. M.A. Berger	Nederlands Jeugdinstituut
Mw. S. Abrahamse, MSc	Nederlands Jeugdinstituut

